

Rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperusta ja -käytännöt hyvinvointialueilla

1. Tarkoitus ja tavoitteet

Hyvinvointialueuudistus ja uudistuva vammaispalvelulaki muuttavat vammaissosiaalityön organisatorista, oikeudellista ja tiedollista toimintaympäristöä. Vammaissosiaalityön asiantuntijuuteen sisältyvä rakenteellinen ulottuvuus korostuu entisestään meneillään olevissa muutoksissa. Tiedontuotanto on rakenteellisen sosiaalityön ydinalue (Hämäläinen 2014), mutta rakenteellisen vammaissosiaalityön tiedollisia erityispiirteitä ei kuitenkaan ole aiemmin juuri tutkittu. Ajankohtainen hyvinvointialuemuutos avaakin uuden tutkimuksellisen ja käytännöllisen toimintaympäristön, johon hanke tuottaa tietoa rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperustasta ja -käytännöistä.

1.1 Tutkimushankkeen merkitys suhteessa nykytietämykseen sekä tutkimukselliset lähtökohdat:

Rakenteellinen vammaissosiaalityö tarkoittaa yksilötasoa ja tapauskohtaista asiakastyötä laajempaa näkökulmaa vammaisuuteen sosiaalityössä (Oliver, Sapey & Thomas 2012; Mullaly & Duprè 2019). Tietoperustan vahvistaminen on osa rakenteellista sosiaalityötä (Hämäläinen 2014), mikä vammaisuuden osalta liittyy vammaissosiaalityön kokonaisvaltaiseen kehittämiseen (esim. Oliver, Sapey & Thomas 2012; Mullaly & Duprè 2019). Rakenteellinen sosiaalityö on noussut Suomessa aktiivisen tutkimus- ja kehittämistyön kohteeksi. Rakenteellinen vammaissosiaalityö on kuitenkin jäänyt käsitteellisesti ja toiminnallisesti lähes täydelliseen tutkimukselliseen katvealueeseen, jota on lähinnä sivuttu yleisemmässä rakenteellisen sosiaalityön tutkimuksessa. (Esim. Kannasoja ym. 2022; Liukko ym. 2022; Matthies 2022.) Vammaissosiaalityön tutkimus on myös yleisemmin ollut katvealuetta Suomessa (Romakkaniemi, **Martin** & Lappalainen 2019, 173) ja kansainvälisesti, vaikka rakenteelliseen vammaissosiaalityöhön sisältyy esimerkiksi Yhdistyneiden kansakuntien (YK) vammaisyleissopimuksen tavoitteisiin vastaavia keinoja (ks. **Tarvainen** & Väisänen 2016). Vammaisyleissopimus edellyttää laaja-alaista tiedontuotantoa sekä vammaisuutta koskevan tietoperustan edistämistä ja vakauttamista (**Tarvainen** & Teittinen 2021). Nämä ovat myös rakenteellisen vammaissosiaalityön ytimessä.

Yhteiskuntatieteellinen vammaistutkimus ponnistaa rakenteellisen sosiaalityön kanssa samankaltaisista tutkimuslähtökohdista. Molemmat tarkastelevat yksilön ja yhteiskunnan sekä rakenteen ja toimijuuden suhdetta (esim. Dupré 2012), mutta niiden vuoropuhelu on vasta käynnistymässä. Yhteiskuntatieteellinen vammaistutkimus ja rakenteellinen sosiaalityö jakavat käsityksen vammaisuuteen liittyvän tiedontuotannon olennaisuudesta sosiaalityössä (esim. **Tarvainen** & Väisänen 2016; Romakkaniemi ym. 2019). Tiedontuotanto rakenteellisessa sosiaalityössä sisältää tutkimusperustaisen kehittämisen (Hämäläinen 2014, 65), jota tarvitaan lisää myös vammaissosiaalityön käytäntöjen kehittämiseksi (Romakkaniemi ym. 2019). Sosiaalityön tietoperustaan ja -käytäntöihin kohdistuu haasteita palvelujärjestelmän muutoksessa, mikä edellyttää tiedontuotannon uudistamista suhteessa asiakastyöhön, rakenteelliseen sosiaalityöhön, tiedolla johtamiseen sekä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon (Pohjola & Satka 2022).

Tutkimushankkeessa näkökulma paikantuu erityisesti rakenteellisessa vammaissosiaalityössä tuotettavaan, tarvittavaan ja hyödynnettävään tietoon. Rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperustan ja -käytäntöjen haasteet paikantuvat ensinnäkin vammaisten ihmisten kokemustiedon hyödyntämisen vähäisyyteen sekä vammaisten ihmisten elinolosuhteiden epäsystemaattiseen huomioimiseen. Toisena haasteena on tietoperustainen osaaminen vammaissosiaalityössä,

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona erityisesti tiedon monisärmäisyys. Molemmat kiinnittyvät yleisemmin yhteiskunnassa vallitsevaan ymmärrykseen vammaisuudesta sekä vammaisuuteen liittyviin asenteisiin. (Fisher & Purcal 2017; Romakkaniemi ym. 2019.) Myös vammaisneuvostojen osallisuus päätöksentekoon voi olla puutteellista (Vammaisfoorumi 2020). Tietonäkökulmasta vammaisneuvostojen toiminnan suurimpana haasteena on pidetty vaikutusvallan puutetta ja huonosti toimivia käytäntöjä (esim. Henriksson & Huttunen 2022). Aiemman tutkimuksen mukaan rakenteellista sosiaalityötä tehdäänkin usein asiantuntijalähtöisesti (Partanen ym. 2022; Kannasoja ym., 2022; Mullaly & Duprè 2019).

Tutkimuksen tavoitteena on **ensinnäkin** tuottaa tietoa, miten rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperusta ja -käytännöt muodostuvat hyvinvointialueilla ja mitä käytäntöjen kehittämisen paikkoja niihin liittyy. **Toisena tavoitteena** on jäsentää rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperustaa ja -käytäntöjä kolmesta tiedontuotantoon kytkettyvästä näkökulmasta (Hämäläinen 2014): vammaissosiaalityön käytäntötieto, institutionaalinen vaikuttamistieto sekä vammaisten ihmisten kokemustieto. Vammaissosiaalityön käytäntötietoa tarkastellaan tutkimuksessa vuorovaikutteisten tiedon vaihtoalueiden (Pohjola ym. 2015), osallisuustyön sekä tieto- ja oikeudenmukaisuustyön (Pohjola 2011) näkökulmasta. Institutionaalista vaikuttamistietoa tarkastellaan sosiaaliasiavastaavien ja vammaisneuvostojen tuottamana tietona, jolla pyritään vaikuttamaan hyvinvointialueiden suunnitteluun ja päätöksentekoon vammaisten ihmisten oikeuksien toteutumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Vammaisten ihmisten kokemustieto valottaa sosiaalityön asiakasnäkökulmaa sekä yhteiskunnan rakenteita vammaisten ihmisten kokemustasolla (ks. esim. Tarvainen 2019).

1.2 Tutkimuskysymykset ja/tai hypoteesi(t):

Rakenteellinen vammaissosiaalityö käyttää ja tuottaa tietoa vammaisuudesta yhteiskunnassa. Hankkeessa tarkastellaan rakenteellista vammaissosiaalityötä vammaissosiaalityön käytäntötiedon (työpaketti TP1), institutionaalisen vaikuttamistiedon (TP2) sekä vammaisten ihmisten tiedon (TP3) näkökulmista. Tutkimustehtävä jäsentyy neljäksi toisiinsa liittyväksi tutkimuskysymykseksi:

1. Millaiselle tietoperustalle rakenteellinen vammaissosiaalityö pohjautuu sekä millaisia tietokäytäntöjä toteutetaan ja tarvitaan hyvinvointialueilla? (TP1-3).
2. Miten rakenteellisen vammaissosiaalityön tietotarpeet tulevat esiin vammaisten ihmisten kokemuksissa ja tarinoissa? (TP3)
3. Millaisiksi rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperusta ja -käytännöt määrittyvät hyvinvointialueilla sosiaalityön ammattilaisten, asiakkaiden sekä sosiaaliasiavastaavien ja vammaisneuvostojen tulkinnoissa? (TP1-3)
4. Miten vammaisuuteen paikantuva institutionaalinen vaikuttamistieto rakentuu ja huomioidaan osana rakenteellista vammaissosiaalityötä ja miten se välittyy osaksi hyvinvointialueiden päätöksentekoa? (TP2)

1.3 Tutkimuksen avulla syntyvät tutkimustulokset ja niiden tieteellinen vaikuttavuus, mahdollisuus tieteellisiin läpimurtoihin ja tutkimuksen uudistumiseen:

Tutkimus *tunnistaa ja jäsentää* rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperustaa ja -käytäntöjä hyvinvointialueuudistuksen myötä muuttuvassa toimintaympäristössä. Tutkimustulokset avaavat siten a) vammaispolitiikan ja -sosiaalityön suhdetta sekä b) vammaisten ihmisten osallisuuden ehtojen rakentumista hyvinvointialueilla. Hankkeen kontribuutio kiinnittyy myös

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona kansainvälisesti verraten vähän auki kirjoitettuun yhteiskuntatieteellisen vammaistutkimuksen ja sosiaalityön tutkimussuhteen vahvistamiseen: tutkimustulokset avaavat vammaisuuteen liittyvää tiedonmuodostusta erityisesti hyvinvointialueiden käynnistymisvaiheessa.

1.4 Haun erityistavoite (akatemiaohjelmat ja muut temaattiset haut):

Hanke kohdistuu erityisesti painoalueisiin 5: ennakoivan, ehkäisevän ja rakenteellisen sosiaalityön tutkimus ja 1: sosiaalityötä sosiaali- ja terveydenhuollon etuuksien ja palveluiden järjestelmässä koskeva tutkimus, mille hyvinvointialueiden käynnistyminen luo uudelleen muotoutuvat toiminnalliset reunaehdot. Hanke kohdistuu vähän tutkittuun, mutta keskeiseen aiheeseen osallistuen samalla käytäntöjen kehittämistä ja asiakkaiden osallisuutta tukevaan tiedonmuodostukseen (painoalueet 4: erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden elämäntilanteisiin ja palvelutarpeisiin kohdistuva tutkimus ja 6: asiakkaiden osallisuutta ja toimijuutta sosiaalityössä koskeva tutkimus).

2. Toteutus

2.1 Työsuunnitelma ja aikataulu:

TP1: Tieto ja tietäminen rakenteellisen vammaissosiaalityön alueellisissa käytännöissä (Lay & UEF) tutkii rakenteellisen vammaissosiaalityön käytäntötietoa sekä tietoon liittyviä käytäntöjä ja kehittämistarpeita vammaissosiaalityön ammattilaisten ja asiakkaiden näkökulmasta. Työpaketissa selvitetään alueelliset olosuhteet huomioiden vammaissosiaalityön nykytilannetta rakenteelliseen sosiaalityöhön kytkeytyvän tiedon ja tietämisen suhteen. Lisäksi kartoitetaan, millaisia tulevaisuuden tarpeita rakenteelliseen vammaissosiaalityöhön alueilla liittyy. Työpaketin tutkimusta virittävät mm. osallisuuden, vuorovaikutteisuuden ja oikeudenmukaisuuden näkökulmat (Pohjola 2011; Pohjola ym. 2015). Tietoa ja tietämistä tarkastellaan tiedollisina rakenteina, kuten tietotarpeina, tiedon lähteinä ja tietokäytäntöinä. Työpaketissa kysytään, millaista tietoa, tietokäytäntöjä ja tiedollisia kehittämistarpeita rakenteelliseen vammaissosiaalityöhön hyvinvointialueilla liittyy. Työpaketti jakautuu kahteen osatutkimukseen: 1) *Rakenteellisen vammaissosiaalityön tieto, käytännöt ja kehittämistarpeet hyvinvointialueilla* ja 2) *Vammaissosiaalityön alueelliset osallisuusryhmät vuorovaikutteisina tietokäytäntöinä*. Työpaketin vastuututkija on YTT Mari Kivistö (Lay). Lisäksi työpaketissa toimii tutkija Oona Lipponen (UEF), ja yhteiskirjoittamisiin osallistuu myös muita tutkijoita. Aineistojen keruuta erityisesti työpaketeissa 1 ja 3 tukee tutkimusassistentti/ projektitutkija (UEF).

TP 2: Institutionaalisen vaikuttamistoiminnan ja -tiedon käytännöt ja kehittämistarpeet hyvinvointialueilla (Lay) kohdentuu institutionaalisen vaikuttamistoiminnan ja -tiedon mahdollisuuksiin tuottaa ja välittää vammaisten ihmisten kokemustietoa ja -asiantuntijuutta osaksi hyvinvointialueiden ja rakenteellisen sosiaalityön tietoperustaa. Työpaketissa tarkastellaan institutionaalista vaikuttamistoimintaa ja -tietoa sosiaaliasiavastaavien ja vammaisneuvostojen toteutamana vammaisten ihmisten elinolosuhteita ja tarpeita koskevana tiedontuotantona, niiden antamina toimenpide-ehdotuksina sosiaalisten ongelmien korjaamiseksi ja toimina vammaisten ihmisten kuulluksi tulemisen, osallisuuden ja oikeuksien toteutumisen edistämiseksi. Lisäksi tarkastellaan institutionaalisen vaikuttamistiedon asemaa ja tehtävää palvelunkäyttäjien ja palvelunjärjestäjien välisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön edistäjänä sekä pyritään tunnistamaan kansalaistiedon ja viranomaistiedon välisten episteemisten jännitteiden (Fricker 2007) aiheuttamia kehittämistarpeita hyvinvointialueiden sosiaalityössä ja päätöksenteossa. Työpaketin

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona tutkimuksen tavoitteena on selvittää institutionaalisen vaikuttamistyön ja -tiedon asemaa ja merkitystä osana hyvinvointialueiden rakenteellista sosiaalityötä. Työpaketin tutkimuksessa kysytään: 1) Miten vammaisia ihmisiä koskeva tieto tuodaan esille ja käsitellään hyvinvointialueilla ja niiden poliittisessa päätöksenteossa, 2) Miten sosiaaliasiavastaavien ja vammaisneuvostojen asema ja vaikuttamistieto otetaan huomioon rakenteellisen vammaissosiaalityön tiedontuotannossa ja tietokäytännöissä ja 3) Miten rakenteellisen vammaissosiaalityön ja institutionaalisen vaikuttamistyön suhdetta, dialogisuutta ja tietoperustaa tulisi kehittää hyvinvointialueilla. Työpaketissa toimivat YTT Marjatta Martin ja YTT, dos. Jari Lindh (Lay).

TP3: Rakenteellisen vammaissosiaalityön tarpeet ja toiveet vammaisten ihmisten kokemina tarkastelee rakenteellista vammaissosiaalityötä vammaisten ihmisten kokemusten valossa tutkimalla Yhteiskuntatieteellisen Tietoarkiston kokoelmiin kuuluvia vammaisten ihmisten elämäntilanteita aineistoja sekä keräämällä uutta aineistoa Kirje tulevaisuudesta -menetelmällä. Kirje tulevaisuudesta -menetelmän ideana on kirjoittaa kirje toivotusta tulevaisuudesta kuin se olisi jo tapahtunut. Menetelmä pyrkii tukemaan ihmisten suuntautumista tulevaisuuteen, ja menetelmällä voidaan tavoittaa tietoa tulevaisuusvisioista. (Hänninen ym. 2021.) Vammaisten ihmisten kokemustieto on erittäin tärkeää rakenteellisessa vammaissosiaalityössä (esim. Hömppi 2021), mutta tällaista tietoa on kuitenkin sangen vähän myös kansainvälisesti. Tarkennettu TP3-tutkimuskysymys on: Millaisia ovat vammaisten ihmisten toiveet ja tarpeet rakenteelliselle vammaissosiaalityölle erityisesti tietoperustan ja -käytäntöjen näkökulmasta? Työpaketissa toimivat YTM Oona Lipponen ja dos. Merja Tarvainen (UEF). Aineistojen keruuta erityisesti TP1 ja 3 tukee tutkimusassistentti/projektitutkija(UEF).

Taulukko 1. Työ- ja aikataulusuunnitelma (1.1.2024–31.12.2025).

vuosi	2024			2025		
	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12
TP1						
T1.1 aineiston hankinta	(x)	V1				
T1.2 aineiston analyysi	x	x	x	x	x	x
T1.3 käsikirjoitus			A1		A2	A3
TP2						
T2.1 aineiston hankinta	x	x	x	x	V2	
T2.2 aineiston analyysi		x	x	x	x	x
T2.3 käsikirjoitus				A4	A5	A6-7
TP3						
T3.1 aineiston hankinta	(x)	x	V3			
T3.2 aineiston analyysi		x	x	x	x	x
T3.2 käsikirjoitus			A8		A9	A10
KONFERENSIT	x			x	x	x
TAUSTARYHMÄKOKOUKSET		x			x	
ALUEYHTEISTYÖ	x	x	x	x	x	x

T=tehtävä- A=artikkeli (tieteellinen julkaisu, ks. Taulukko 2 ja osio 4), V=välitavoite: V1=fokusryhmäaineisto hankittu. V2=TP2 aineistot hankittu, V3=TP3 Kirje tulevaisuudesta -aineisto hankittu. x=suoritus mainittuna ajankohtana.

Taulukko 2. Julkaisusuunnitelma.

AIHE	TEKIJÄT	LEHTI, VUOSI
1	Kivistö & Hokkanen	<i>Janus</i> , 2024**
2	Kivistö ym.	<i>Nordic Social Work Research</i> , 2025*
3	Kivistö ym.	<i>Janus</i> , 2025**
4	Martin & Lindh	<i>Hallinnon Tutkimus</i> , 2025**
5	Martin & Lindh	<i>Janus</i> , 2025**
6	Lindh & Martin	<i>Disability & Society</i> , 2025*
7	Martin & Lindh	<i>Focus Localis</i> , 2025**
8	Lipponen	<i>Scandinavian J of Disability Research</i> , 2024**
9	Lipponen ym.	<i>Qualitative Social Work</i> , 2025*
10	Lipponen ym.	<i>Nordic Social Work Research</i> , 2025*

*Open Access -mahdollisuus (maksullinen), **Open Access (ilmainen)

2.2 Tutkimusaineisto (data ja materiaali), tutkimusmenetelmät ja tutkimusympäristö:

Tutkimushanke on metodologisesti laadullinen. **TP1/Jo kerätyt aineistot:** *Osallisuusryhmäkeskustelut*. Osallisuuden varmistaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen vammaissosiaalityön asiakasprosessissa -hankkeessa (VamO 2016–2019) kerätty laadullinen aineisto, johon on käyttö lupa Lapin yliopiston kautta. Aineisto muodostuu eri puolilla Suomea toteutettujen alueellisten osallisuusryhmien (2–3) kokoustallenteiden litteraatioista (6–9), joissa keskustellaan vammaissosiaalityön kehittämistarpeista alueella. Osallisuusryhmien kokouksiin on osallistunut alueen vammaissosiaalityön asiakkaita sekä sosiaalityöntekijä/-työntekijöitä. Institutionaalisessa vuorovaihtuksessa kertynyttä aineistoa analysoidaan diskursiivisin tai narratiivisin menetelmin. **TP1/Hankkeessa kerättävä aineisto:** *Fokusryhmähaastattelut* sosiaalityön ammattilaisille, erityisesti sosiaalityöntekijöille. Osallistujat rekrytoidaan tutkimusyhteistyökumppaneiksi pyydettyiltä hyvinvointialueilta (3–5 aluetta, 5–8 henkilöä/ryhmä). Fokusryhmissä keskustellaan muun muassa siitä, millaisissa tiedollisissa rakenteissa vammaissosiaalityötä ja rakenteellista vammaissosiaalityötä hyvinvointialueilla tehdään sekä rakenteellisen vammaissosiaalityön tiedollisista kehittämistarpeista alueilla. Aineistoa analysoidaan laadullisin menetelmin, kuten tematisoivalla sisällönanalyysillä.

TP2/Hankkeessa kerättävät aineistot. Työpaketin tutkimusaineistona ovat hyvinvointialueiden sosiaaliasiavastaavien ja vammaisneuvostojen vaikuttamistoiminnassa muodostuvat dokumentit sekä hyvinvointialueiden päätöksentekoon liittyvät dokumentit, jotka ovat avoimesti saatavilla sähköisessä muodossa. Työpaketin primääriaineisto muodostuu sosiaaliasiavastaavien vuosittain antamista selvityksistä sekä alueellisten vammaisneuvostojen kokouspöytäkirjoista, vuosiraporteista, aloitteista, kannanotoista ja lausunnoista vuosilta 2023–2024. Tutkimuksen sekundäärinen aineisto koostuu hyvinvointialueiden strategioista, hyvinvointisuunnitelmista ja -kertomuksista sekä päätöksistä, jotka liittyvät sosiaaliasiavastaavien ja vammaisneuvostojen vaikuttamistoiminnan dokumentteihin ajalla 1.1.2023–30.6.2025. TP2:n dokumenttiaineistot analysoidaan soveltaen politiikka-analyysimetodia (ks. Bacchi 2009; Lindh 2021), jossa kiinnitetään huomiota mm. vammaisuutta koskevien ongelmien ja ilmiöiden problematisointeihin, esittämistapoihin, vaikuttamistietoon ja valtasuhteisiin.

TP3 tutkii ensinnäkin Tietoarkiston kokoelmiin kuuluvia aineistoja, kuten Vammaisena Suomessa 2013–2014 (FSD3040) tai Vammaisten taiteilijoiden elämäntarinat 2018 (FSD3374). Lisäksi vammaisten ihmisten näkökulmasta kerätään uutta aineistoa *Kirje tulevaisuudesta* -menetelmällä (Hänninen ym. 2021), jolla tavoitellaan tietoa vammaisten ihmisten tulevaisuusvisioista rakenteelliselle vammaissosiaalityölle uusilla hyvinvointialueilla (N=20). Kirje tulevaisuudesta -menetelmän käytännöllinen tavoite on auttaa osallistujia suunnistautumaan kohti toivottua tulevaisuutta ratkoen käsillä olevaa haastetta. Osallistujat kirjoittavat kirjeen toivotusta tulevaisuudesta käsin kuin toivottu tilanne olisi saavutettu kuvaten myös, miten tilanteeseen on päästy. Keruu voidaan toteuttaa lähitoteutuksena pienryhmissä tai verkkopohjaisena kirjoituskeruuna. (Hänninen ym. 2021.) Keruukutsua levitetään hankkeen taustaryhmän sekä vammaisjärjestöjen kanssa. Työpaketin 3 aineistoa analysoidaan laadullisin analyysimenetelmin, kuten narratiivisin menetelmin ja tematisoiden.

Tutkimusympäristö. Tutkimushankkeen keskeiset tutkimusympäristöt ovat Itä-Suomen ja Lapin yliopisto. Hanke kiinnittyy UEF:n Vaikuttavuus sosiaali- ja terveystieteissä -painoalaan sekä hyvinvoinnin sosiaalisen ulottuvuuden tutkimuksen painoalaan yhteiskuntatieteiden laitoksella. Lapin yliopistossa hanke kiinnittyy yhteiskuntatieteiden tiedekunnan painoalaan Hyvinvointi, työ ja kansalaisuus ja koko yliopiston tutkimusprofiilissa ulottuvuuksiin: Kestävä kehitys, oikeus ja oikeudenmukaisuus sekä Pohjoinen hyvinvointi, koulutus ja työ. Hankkeen tutkijoilla on mittava yhteistyökokemus vammaissosiaalityön yliopistotasoisesta tutkimuksesta ja opetuksesta. Yliopistot tarjoavat välttämättömän toiminnallisen infrastruktuurin, kuten työssä tarvittavat tietokoneet, puhelimet sekä etäyhteydet, kuten Zoom ja Teams. Lisäksi ne ovat vireitä tutkimusympäristöjä. Yliopistot tutkimusympäristönä tarjoavat myös viestinnän tukipalveluita. Hanketta tukevat yhteistyöverkostot ja taustaryhmä.

2.3 Riskien arviointi ja vaihtoehtoinen toteutustapa:

Hankkeen toteuttavuuden näkökulmasta tunnistetut riskit liittyvät uusien aineistojen keräämisen mahdollisiin viiveisiin, johon voi vaikuttaa hyvinvointialueiden käynnistymisvaihe. Hankkeen suunnitteluvaiheessa yhteistyöstä on alustavasti sovittu kolmen hyvinvointialueen kanssa, mikä tukee hankkeen toteutettavuutta. Tutkimushankkeen toteutettavuutta tukee avoimen tieteen mukaisesti saatavilla olevien sekä jo kerättyjen aineistojen käyttö. Tällöin aineistojen analysointi voi käynnistyä välittömästi hankkeen alkaessa, eikä tutkimushankkeen toteutukseen liity yleistä riskiä. Uusien aineistojen keruusuunnittelussa on huomioitu erilaiset toteutusvaihtoehdot: fokusryhmät sekä Kirje tulevaisuudesta ovat toteutuskelpoisia etä- ja lähitoteutusmuodossa. Kirje

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona
tulevaisuudesta -keruu toteutetaan ensisijaisesti ja pääasiassa verkkopohjaisena, mikä myös tukee koko hankkeen toteutettavuutta. Sosiaalityöntekijöiden osallistumista tutkimukseen tuetaan kohdistamalla aineistonkeruu ”kumppanihyvinvointialueisiin” ja toteuttamalla aineistonkeruu vuorovaikutteisina fokusryhmäkeskusteluina.

2.4 Konsortion lisäarvo (jos kyseessä konsortiohakemus):

Vammaissosiaalityötä ja erityisesti rakenteellista vammaissosiaalityötä on tutkittu Suomessa erittäin vähän. Viime vuosina vammaissosiaalityön tutkimusta on tehty erityisesti tutkimuskonsortioon kuuluvissa yliopistoissa (UEF & Lay). Konsortion toimijoilla on erikseen ja yhdessä keskeinen asiantuntemus aihepiiristä, mikä tukee sekä teoreettisesti informoitua empiiristä tutkimustyötä että käytäntöjen kehittämistä palvelevaa tiedonrakentamista. Kivistö ja Martin sekä Tarvainen toimivat tällä hetkellä Lindhin johtamassa Harkittua vammaissosiaalityötä -hankkeessa.

3. Hakija, tutkimusryhmä ja yhteistyötahot

Tutkimushanketta hallinnoi UEF yhteiskuntatieteiden laitos konsortiokumppaninaan Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunta, erityisesti sosiaalityön oppiaine. Yliopistojen kesken tehdään asianmukainen konsortion yhteistyösopimus. Hankkeen käytännön toteutuksesta vastaa seuraava tutkimusryhmä.

3.1 Tutkimushankkeessa työskentelevät henkilöt ja heidän, hankkeen toteuttamisen kannalta keskeiset ansiot:

Merja Tarvainen johtaa hanketta ja toimii vastuututkijana työpaketissa 3. Hän työskentelee yliopistonlehtorina (UEF), ja hänellä on vammaistutkimuksen dosenttuuri Helsingin yliopistossa. Viime vuosina hän on toiminut työpaketista vastaavana tutkijana seuraavissa hankkeissa: Vammaisuus & ihmisarvo (Suomen Akatemia), Viitotut muistot (VNTEAS) ja Harkittua vammaissosiaalityötä (STM/ VTR). Tarvainen on ollut mukana edistämässä Kirje tulevaisuudesta -menetelmän käyttöä Suomessa vammaisten ihmisten parissa (Hänninen ym. 2021). Hän on kehittänyt vammaissosiaalityön yliopistotasosta opetusta liki kymmenen vuotta, viime vuosina erityisesti yhteistyössä Lapin yliopiston toimijoiden kanssa vastuukurssinaan Rakenteellinen vammaissosiaalityö. (Ks. CV-liite.)

Yliopistonlehtori, YTT **Mari Kivistö** (Lay) toimii TP1:n vastuututkijana. Kivistön tutkimustoiminta on liittynyt erityisesti vammaisuuden ja vammaissosiaalityön kysymyksiin mm. osallisuuden, toimijuuden, asiakaslähtöisyyden sekä digitalisaation näkökulmasta. Lisäksi hän on tutkinut mm. mielenterveyspalveluita. Hän on julkaissut useita vertaisarvioituja tekstejä vammaisuudesta ja vammaissosiaalityöstä sekä yhteistoimittanut Vammaiset ihmiset kansalaisina -kirjan. Ennen akateemista uraansa Kivistö on työskennellyt vammaissosiaalityössä 15 vuotta. Vuosina 2018–2019 Kivistö toimi valtakunnallisen vammaissosiaalityön hankkeen (VamO) projektipäällikkötutkijana. Kivistö on hallituksen jäsen Sosiaalityön tutkimuksen sekä Vammaistutkimuksen seurassa ja on toiminut tieteellinen aikakauslehti Januksen toimitussihteerinä 2020–2022.

Yliopistotutkija, YTT **Marjatta Martin** (Lay) on TP2:n vastuututkija. Hän on toiminut aiemmin tutkijana mm. Suomen Akatemian, sosiaali- ja terveysministeriön, Kansaneläkelaitoksen ja Euroopan sosiaalirahaston rahoittamissa tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Hänen tutkimusintressijään ovat olleet jaettu toimijuus ja harkintavalta vammaissosiaalityössä, vammaisten ihmisten

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona elämänkulku ja kuntoutuskokemukset, alentuneen työkyvyn tukemisen toimenpiteet, asiakkaan kehittämisosallisuus sekä kokemusasiantuntijuus. Tutkimustuloksia on julkaistu sekä kansallisissa että kansainvälisissä julkaisuissa (Vastapaino, Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti, Kuntoutus, Journal of Child Health Care, International Journal of Rehabilitation Research, Community Mental Health Journal). Tutkimustoiminnan lisäksi Martinilla on yli 15 vuoden työkokemus sosiaaliturvan asiantuntijatehtävistä vammaisjärjestössä ja julkisella sektorilla sekä kokemusta useiden valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden ohjausryhmätyöskentelystä.

Yliopistonlehtori, YTT, dosentti **Jari Lindh** (Lay) toimii TP2:n tutkijana. Hänen tutkimustoimintansa kiinnittyy sosiaaliseen kuntoutukseen, vammaisten työmarkkinakansalaisuuteen sekä sosiaalityön moniammatillisiin käytäntöihin ja asiantuntijuuteen. Hän on toiminut mm. Suomen Akatemian ja Kelan rahoittamissa tutkimushankkeissa sekä Sosiaalityön tutkimuksen seuran hallituksessa, Januksen puheenvuorotoimittajana sekä useissa ESR-hankkeissa ja niiden ohjausryhmissä. Hän on myös mm. Kehitysvammaliiton tutkimusneuvoston jäsen. Lindh on toiminut sosiaalityön ja kuntoutuksen tutkimus-, koulutus- ja kehittämistehtävissä yli 20 vuotta ja julkaissut niihin liittyen yli 60 julkaisua. Viimeaikaiset julkaisut ovat käsitelleet mm. rakenteellisen sosiaalityön tietokäytäntöjä ja kehittämistarpeita (Partanen ym. 2022), vammaisten työmarkkinakansalaisuutta poliittisena kysymyksenä (**Lindh 2021**), sosiaalista kuntoutusta (**Lindh & Hautala 2021; Lindh ym. toim. 2018**) sekä sosiaalityön relationaalista asiantuntijuutta (**Lindh 2019**).

YTM **Oona Lipponen** toimii tutkijana erityisesti TP3:ssa, mutta osallistuu myös työpakettiin 1. Hän tekee hankkeessa väitöskirjaa, joka keskittyy vammaisten ihmisten näkökulmaan rakenteellisessa vammaissosiaalityössä. Lipponen on työskennellyt sosiaalityöntekijänä vammaissosiaalityössä ja toimii tällä hetkellä projektitutkijana UEF:ssa. Lipponen pro gradu -tutkielma (2022) käsittelee kehitysvammaisten ihmisten omannäköistä elämää ja osallisuutta kehitysvammaisten nuorten näkökulmasta.

Tutkimusassistentti/projektitutkija NN (UEF) tukee aineistonkeruuta erityisesti TP1 & 3.

3.2 Yhteistyötahot:

Hankkeelle on valmisteluvaiheessa koottu taustaryhmä tutkimuksen, vammaisjärjestöjen ja sosiaalityön asiantuntijoista. Taustaryhmää voidaan myös täydentää tarvittavalla tavalla. Taustaryhmä tarjoaa monipuolista vammaistutkimuksen ja sosiaalityön asiantuntemusta sekä kiinnittää hankkeen valtakunnalliseen ajankohtaistietoon vammaissosiaalityön kentältä sekä vammaisten ihmisten ja yhteisöjen arjesta. Taustaryhmä tukee aineistojen keruissa ja tutkimustulosten levittämisessä. YTM **Päivi Hömppi** on rakenteellisen sosiaalityön erikoissosiaalityöntekijä. Hän toimii vammaissosiaalityön erityisasiantuntijana Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella (THL). Dosentti **Hisayo Katsui** toimii vammaistutkimuksen apulaisprofessorina Helsingin yliopistossa. Katsui ja Tarvainen ovat tutkineet esimerkiksi kuurojen ja viittomakielisten henkilöiden kokemuksia rakenteellisesta eriarvoisuudesta VNTEAS-hankkeessa tuottaen tietopohjaa valtiolliselle totuus- ja sovintoprosessille. VTT **Sonja Miettisen** tutkimustyö avaa näkökulmia vammaisten ihmisten yhteiskunnallisen osallisuuden ehtoihin ja on palkittu Koneen Säätiön Tiedekynällä (2022). Hän toimii va. tutkimuspäällikkönä Kehitysvammaliitossa. YTM **Antti Tuononen** on vammaisten henkilöiden ihmisoikeusjärjestö Kynnys ry:n toiminnanjohtaja, joka on osallistunut myös vammaissosiaalityön yliopistotasoiseen opettamiseen (kurssisuunnittelu UEF:n ja Lay:n yhteistyössä). Hankkeen yhteistyökumppanina toimii myös yliopistonlehtori, YTT **Liisa Hokkanen** (Lay), joka yhteiskirjoittaa Kivistön kanssa. Lisäksi hyvinvointialueyhteistyö (ks. myös 2.3) tukee

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona hanketta. Yhteistyöstä on sovittu alustavasti jo suunnitteluvaiheessa Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueiden kanssa.

4. Vastuullinen tiede

4.1 Tutkimuseettiset kysymykset, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, avoin tiede sekä kestävä kehitys hankkeessa:

Tutkimushankkeessa sitoudutaan noudattamaan sen kaikissa vaiheissa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) tutkimuseettisiä periaatteita, EU:n tietosuojaohjeistusta (GDPR), kansallista lainsäädäntöä sekä tutkimuksen toteuttajaorganisaatioiden tietosuoja- ja -turvaohjeistuksia. Hankkeen tutkimuseettinen ennakoarviointi suoritetaan ennen aineistojen hankintaa. Eettisen ennakoarvioinnin jälkeen haetaan tarvittavat tutkimusluvut hyvinvointialueilta. Tutkimuslupaa haetaan myös TP2:n hyödyntämiin, avoimesti saataviin dokumenttiaineistoihin, koska osa hyvinvointialueista näin suosittaa. Fokusryhmiin sekä Kirje tulevaisuudesta -keruuseen osallistuvia henkilöitä informoidaan asianmukaisesti tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta sekä osallistumisen vapaaehtoisuudesta etukäteen. Heiltä otetaan kirjallisesti tietoinen suostumus. Tutkimuksesta voi vetäytyä ilman seuraamuksia. Tutkimukseen osallistuneiden anonymiteetti varmistetaan myös tutkimusjulkaisujen yhteydessä. Tutkimusaineistot kerätään, säilytetään ja käsitellään hyvää tieteellistä käytäntöä ja tietoturvaohjeita noudattaen. Henkilötietoja tai muuta tunnistettaa ei kerätä tai käsitellä tarpeettomasti. Suoria henkilötietoja kerätään ja käsitellään vain tietoisien suostumusten osalta. Tietoiset suostumukset säilytetään lukitussa kaapissa erillisinä tutkimusdatasta. Mahdolliset epäsuorat tunnistetiedot anonymisoidaan litteroidusta aineistosta. Aineistoa arkistoitaessa varmistetaan, ettei aineistoon sisälly henkilötietoja. Tietoarkiston kokoelmiin kuuluvien aineistojen osalta noudatetaan Tietoarkiston ohjeita.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus: Tutkimushanke edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta akateemisessa yhteisössä sekä sen ulkopuolella. Hanke tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä yliopistotyössä. Tutkimushankkeessa toimii myös tutkijauran eri vaiheissa olevia henkilöitä. Rakenneellinen vammaissosiaalityö on yhdenvertaisuustyötä, jossa tiedolla on keskeinen rooli. Vammaisten ihmisten yhdenvertaisen yhteiskunnallisen aseman tukeminen on sisäänrakennettuna hankkeeseen, ja hankkeen tulokset vahvistavat tietopohjaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisessä.

Avoin tiede: Tutkimushanke kiinnittyy avoimen tieteen linjauksiin sekä edistää avointa tiedettä. Tutkimustulokset tehdään niin avoimeksi kuin mahdollista (ks. Taulukko 2). Hankkeen varttuneet tutkijat ovat kokeneita avoimen tieteen toimijoita kirjoittajina. Kivistöllä ja Lindhillä on kokemusta avoimesta tieteestä myös toimittajana (*Janus*) ja samoin Tarvaisella (*Scandinavian Journal of Disability Research*). Tarvaisen artikkeli (2020) osallistui avoimen ja joukkoistetun vertaisarvioinnin kokeiluun. Hankkeen aineistohallinnasta laaditaan asianmukainen, datan elinkaaren huomioiva aineistohallintasuunnitelma. Henkilötietojen käsittelystä laaditaan tietosuojaseloste. Hankkeessa kerättävät aineistot tulevat koko tutkimusryhmän käyttöön. Tutkimusaineistoja säilytetään Lapin yliopiston ja UEF:n korkean tietoturvatason asemilla, joille on rajattu käyttäjäkohtainen käyttöoikeus. Kirje tulevaisuudesta -aineistosta sekä fokusryhmäaineistosta tutkimuskäyttöön tallennetaan anonymisoidut tekstitiedostot. Tiedostojen jakamiseen konsortio-osapuolten välillä käytetään asianmukaisia tietoturvallisia keinoja (esim. Funet filesender). Hankkeen päätyttyä Kirje tulevaisuudesta -aineistoa tarjotaan Tietoarkistolle sen mukaan, miten osallistujat ovat antaneet siihen luvan. Osallistujia informoidaan aineiston jatkosäilytys ja -

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona käyttöasiasta ja heiltä pyydetään asiaan erikseen lupa Tietoarkiston ohjeiden mukaisesti. Fokuserhmäaineisto avataan ETSIN-palvelussa asiansanoin. Avoimesti saatavilla olevia dokumenttiaineistoja käytetään tutkimustarkoituksessa siihen saakka, kunnes tutkimusjulkaisut valmistuvat. Tutkimustuloksia esitellään konferensseissa, kuten kotimaisilla Sosiaalityön tutkimuksen ja Vammaistutkimuksen päivillä. Lisäksi voidaan osallistua relevantteihin kansainvälisiin sosiaalityön sekä vammaistutkimuksen konferensseihin; ulkomaisia konferenssivierailuja on suunniteltu kaksi (Lipponen: sosiaalityön FORSA sekä Nordic Network on Disability Research conference). Tutkimustuloksia välitetään myös laajemmalle yleisölle.

Kestävän kehityksen tavoitteet: Vammaisuus läpäisee useita kestävän kehityksen tavoitteita, kuten eriarvoisuuden vähentäminen (10) sekä kestävät kaupungit ja yhteisöt (11). Rakenteellinen vammaissosiaalityö toimii kyseisillä alueilla, ja hankkeen tulosten myötä tietoperusta kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi vahvistuu.

5. Yhteiskunnalliset vaikutukset ja vaikuttavuus

5.1 Vaikutukset ja vaikuttavuus tiedeyhteisön ulkopuolella:

Hanke tukee rakenteellisen vammaissosiaalityön käynnistämistä ja edistämistä hyvinvointialueilla. Hankkeessa vahvistetaan sosiaalityön tietopohjaa vammaisuudesta painottaen vammaisten ihmisten näkökulmien huomioimista. Julkaisusuunnitelmassa (ks. Taulukko 2) mainittujen tieteellisten julkaisujen lisäksi hankkeessa laaditaan yleistajuinen loppujulkaisu (synteesi), joka palvelee myös käytäntöjen kehittämistä sekä tekee näkyväksi rakenteellista sosiaalityötä. Tutkimuksen vaikutukset ja tulosten levittäminen tiedeyhteisön ulkopuolelle voidaan jakaa kolmeen, osin linkittyvään painopisteeseen: 1) **Vammaispolitiikan edistäminen**. Tutkimus ja sen tulokset edistävät vammaispoliittisia tavoitteita (YK:n vammaisyleissopimus). Lisäksi tutkimus linkittyy Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteisiin sekä sosiaalihuollon kehittämissuunnitelmaan ja siihen sisältyvään rakenteellisen sosiaalityön kehittämiskokonaisuuteen. Hankkeen tiedontuotanto tukee vammaisten ihmisten oikeuksien toteutumista ja palvelujen kehittämistä sekä vahvistaa vammaisten ihmisten, viranomaisten ja päättäjien vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Myös hankkeen taustaryhmä tukee hankkeen tulosten jalkauttamista osaksi valtakunnallista vammaispoliittista keskustelua ja kehittämistä. 2) **Hyvinvointialueiden toiminnan kehittäminen**. Hankkeen keskeinen lisäarvo kohdentuu vammaissosiaalityön rakenteellisten tietokäytäntöjen ja -perustan kehittämiseksi hyvinvointialueilla. Tutkimuksen tiedonkeruuta organisoidaan ja toteutetaan vuorovaikutuksessa hankkeen kumppanuushyvinvointialueiden (3–5 aluetta) toimijoiden kanssa. Hankkeessa tuotetaan tutkimusperustainen rakenteellisen vammaissosiaalityön tietoperustan ja -käytäntöjen kuvaus sekä politiikka- ja kehittämissuosituksia, joita työstetään ja jalkautetaan yhteistyössä hankkeen kumppanuushyvinvointialueiden toimijoiden kanssa. 3) **Sosiaalihuoltolain mukaisen rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen**. Hanke tuottaa valtakunnallisesti merkittävää tietoa sosiaalihuoltolain (1301/2014) 7 §:n mukaisesta rakenteellisen sosiaalityön toteutuksesta erityisesti vammaisiin ihmisiin ja vammaisuuteen liittyvistä tekijöistä ja ilmiöistä hyvinvointialueilla. Tutkimuksen käytännön vaikutustavoitteena on vahvistaa vammaisuuteen liittyvää rakenteellisen sosiaalityön osaamista ja asiantuntemusta hyvinvointialueilla. Tutkimustuloksien avulla voidaan kehittää rakenteellisen vammaissosiaalityön toimintatapoja ja tietokäytäntöjä. Hanke vahvistaa ja kehittää tutkimuksellisessa katvealueessa olleen rakenteellisen vammaissosiaalityön tutkimus- ja teoriaperustaa. Tutkimustuloksia välitetään avoimesti saataville myös yliopistotasoisessa sosiaalityön opetuksessa, jota hanketoteuttajat ovat Suomessa

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona aktiivisesti kehittäneet. Tutkimustuloksia raportoidaan myös laajalle yleisölle suunnattuina yleis-tajuisina julkaisuina sekä puheenvuoroina eri asiantuntija- ja asiakasfoorumeilla.

6. Lähdeluettelo

- Bacchi, C 2009. Analysing policy: What's the problem represented to be? French Forest: Pearson.
- Dupré, M 2012. Disability culture and culture competence in social work. *Social Work Education* 31 (2), 168–183.
- Fisher, K R & Purcal, C 2017. Policies to change attitudes to people with disabilities. *Scandinavian Journal of Disability Research* 19 (2), 161–174.
- Fricker, M 2007. *Epistemic Injustice. Power & the Ethics of Knowing*. Oxford: OUP.
- Henriksson, L & Huttunen, J 2022. Kunnalliset vaikuttamiselimet ja vaikutusvallan monet puolet – Tutkimus nuorisovaltuustojen, vanhusneuvostojen ja vammaisneuvostojen vaikutusvallasta. Helsinki: KAKS – Kunnallisan alan kehittämissätiö.
- Hämäläinen, J 2014. Tiedontuotanto sosiaalityön rakenteellisena kysymyksenä. Teoksessa Pohjola, A & Laitinen, M & Seppänen, M (toim.) *Rakenteellinen sosiaalityö*. Kuopio: Unipress, 64–86.
- Hänninen, V & Pohjola, H & **Tarvainen**, M & Hätilä, J & Korhonen, H & Rovamo, H & Sools, A 2021. Kirje tulevaisuudesta -menetelmä. Teoksessa Ryyänen, S & Rannikko, A (toim.) *Tutkiva mieliku-vitus. Luovat, osallistuvat ja toiminnalliset tutkimusmenetelmät yhteiskuntatieteissä*. Helsinki: Gaudeamus, 132–153.
- Hömppi, P 2021. Vammaisen asiakas antaa tärkeää tietoa rakenteelliseen sosiaalityöhön. Sote-uudistus. <https://soteuudistus.fi/-/vammaisen-asiakas-antaa-tarkeaa-tietoa-rakenteelliseen-sosiaalityohon> (Luettu 10.3.2023)
- Kannasoja, S & Ruonakangas, S & Närhi, K & Rantamäki, N & Kokkonen, T 2022. Sosiaalityönteki-jät rakenteellisen sosiaalityön toteuttajina. Teoksessa Liukko E & Muurinen, H & Kokkonen, T & Santalahti, V (toim.) *Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö*. Raportti. Helsinki: THL, 39–50.
- Lindh**, J 2021. Vammaisten työmarkkinakansalaisuus poliittisena ongelmana. Teoksessa Teitti-nen, A & **Tarvainen, M & Kivistö, M** & Hautala, S (toim.) *Vammaiset ihmiset kansalaisina*. Tam-pere: Vastapaino, 89–112.
- Liukko, E, Muurinen, H & Karjalainen, P 2022. Rakenteellisen sosiaalityön nykytila ja tulevan kehityksen suuntaviivoja: Kuntakyselyn tuloksia. *Työpäperi 16/2022*. Helsinki: THL.
- Matthies, A-L 2022. Next-generation modelling of community work and structural social work in Finland. *Nordic Social Work Research* 12 (2), 229–242.
- Mullaly, B & Dupré, M 2019. *New Structural Social Work. Ideology, Theory and Practice*. 4th ed. Ox-ford: OUP.

Tutkimussuunnitelma: Tarvainen, Merja & Kivistö, Mari & Martin, Marjatta & Lindh, Jari & Lipponen, Oona
Oliver, M, Sapey, T & Thomas, P 2012. Social work with disabled people. 4th ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Partanen, A & Leinonen, J & **Lindh**, J 2022. Rakenteellisen sosiaalityön tietokäytännöt ja kehittämisen paikat Lapissa. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisu No. 49. Rovaniemi: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.

Pohjola, A & Satka, M 2022. Sosiaalialan tietoperusta sosiaali- ja terveydenhuollon uudessa palvelujärjestelmässä. Janus: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti 30 (3), 289–295. doi <https://doi.org/10.30668/janus.121374>

Pohjola, A 2011. Rakenteellisen sosiaalityön aika. Teoksessa Pohjola, A & Särkelä, R (toim.) Sosiaalisesti kestävä kehitys. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry, 207–224.

Pohjola, P & Korhonen, S 2014. Social work as knowledge work: knowledge practices and multi-professional collaboration. Nordic Social Work Research 4 (sup1), 26–43. doi: <https://doi.org/10.1080/2156857X.2014.926285>

Pohjola, P & Pitkänen, N & Koivisto, J 2015. Sosiaalityön tietokäytännöt vuorovaikutteisina vaihtoehtoina. Janus 23 (2), 175–189. <https://journal.fi/janus/article/view/51251>

Romakkaniemi, M & **Martin**, M & Lappalainen, T 2019. Vammaissosiaalityön asiantuntijuus harkintavallan perusteena. Teoksessa Pohjola, A & Kempainen, T & Niskala, A & Peronius, N (toim.) Yhteiskunnallisen asemansa ottava sosiaalityö. Tampere: Vastapaino, 171–198.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

Tarvainen, M & Teittinen, A 2021. Vammaisten ihmisten muuttuva kansalaisuus. Teoksessa Teittinen, A & **Kivistö**, M & **Tarvainen**, M & Hautala, S (toim.) Vammaiset ihmiset kansalaisina. Tampere: Vastapaino, 7–17.

Tarvainen, M 2019. Ableism and the Life Stories of People with Disabilities. Scandinavian Journal of Disability Research 21 (1), 291–299. <http://doi.org/10.16993/sjdr.632>

Tarvainen, M & Väisänen, R 2016. Kansainvälinen vammaispolitiikka vammaissosiaalityön kehyksenä. Teoksessa Jäppinen, M & Metteri, A & Ranta-Tyrkkö, S & Rauhala, P-L (toim.) Kansainvälinen sosiaalityö. Käsitteitä, käytäntöjä ja kehityskulkuja. Tallinna: United Press Global, 57–75.

Vammaisfoorumi 2020. Vammaisfoorumin sote-lausunto. [Vammaisfoorumin sote-lausunto_250920.docx \(live.com\)](https://www.vammaisfoorumi.fi/vammaisfoorumin_sote-lausunto_250920.docx)